

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Aleksander Stępkowski
SSN Krzysztof Wiak

w sprawie ze skargi G. F.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w (...) w sprawie sygn. akt II
AKa (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 17 marca 2020 r.:

- 1. odrzuca skargę;**
- 2. zwalnia skarżącego od wydatków postępowania, obciążając
nimi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

W dniu 13 stycznia 2020 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo G. F. zatytułowane „Skarga na opieszałość i przewlekłość Sądu Apelacyjnego w (...) i przetrzymywanie akt sprawy uniemożliwiające przegląd akt i przekazanie do Sądu Najwyższego w W. celem rozpoznania kasacji od wadliwego wyroku”. W uzasadnieniu pisma skarżący podniósł, że wyrok Sądu Okręgowego o sygn. akt K XIV (...) zmieniony przez Sąd Apelacyjny jest w jego ocenie wadliwy, co potwierdzi złożona kasacja do Sądu Najwyższego.

W związku z tym, że skarżący wskazał w nagłówku pisma aż trzy różne sygnatury akt sprawy, Przewodniczący Wydziału I Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych zarządzeniem z 20 stycznia 2020 r. wezwał skarżącego do uzupełnienia braku formalnego poprzez sprecyzowanie, którego postępowania (ewentualnie postępowań) dotyczy jego

skarga oraz do wskazania, czy skarga dotyczy wszystkich wymienionych postępowań, w tym postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w G. o sygn. XIV K (...), czy też - jak wynika z dalszej części skargi - tylko postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w (...).

W odpowiedzi na wezwanie skarżący pismem zatytułowanym „Uzupełnienie skargi na przewlekłość postępowania karnego w sprawie XIV K [...]”, które wpłynęło do Sądu Najwyższego w dniu 28 lutego 2020 r., przedstawił ogólną chronologię postępowania karnego, w którym występował jako oskarżony i skazany. Poza chronologią zdarzeń, skarżący wskazywał na ogólną opieszałość sądu (kasty), wewnętrzny bałagan, blokowanie złożonej przez niego kasacji oraz niewłaściwe jej rozpoznanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: u.s.przewl.) została wprowadzona w celu konieczności zapewnienia przestrzegania prawa każdego obywatela do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, które zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu (art. 1 ust. 1 u.s.przewl.). Realizacją tego celu jest przysługujące obywatelowi prawo do wniesienia skargi o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych.

Stwierdzenie, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, zależy w szczególności od oceny terminowości i prawidłowości podjętych czynności przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. W ocenie tej uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej

zawilości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 u.s.przewl.).

Zgodnie z art. 5 ust. 1 u.s.przewl. skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Natomiast art. 6 ust. 2 u.s.przewl. przewiduje wymogi formalne jej złożenia, tj. poza wymaganiami przewidzianymi dla pisma procesowego powinna również zawierać żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy, a także przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie. Wskazane wymagania są niezwykle istotne, albowiem zgodnie z art. 9 ust. 1 u.s.przewl. skargę niespełniającą tych wymagań sąd właściwy do jej rozpoznania odrzuca bez wzywania do uzupełnienia braków.

W realiach niniejszej sprawy należy podkreślić, że przedstawione przez skarżącego pismo z 13 stycznia 2020 r. wraz z jego uzupełnieniem z 28 lutego 2020 r. zostało sporządzone w sposób, który sprawia trudności w jednoznacznym jego zrozumieniu. Przede wszystkim z tytułu pisma stanowiącego uzupełnienie skargi wynika, że dotyczy ona przewlekłości postępowania karnego powstałej w sprawie o sygn. akt XIV K (...) przed Sądem Okręgowym w G. zakończonej wyrokiem z dnia 21 lipca 2017 r. Tymczasem zarówno z treści skargi, jak i z pisma stanowiącego jej uzupełnienie wynika, że skarżący kwestionuje przede wszystkim postępowanie toczące się przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie o sygn. akt II AKa (...) zakończonej wyrokiem z dnia 27 czerwca 2019 r. Sąd Najwyższy, czyniąc zadość treści art. 118 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.przewl., zgodnie z którym znaczenie czynności procesowej ocenia się według treści złożonego oświadczenia, a niewłaściwe oznaczenie czynności procesowej, w tym zwłaszcza środka zaskarżenia, nie pozbawia jej znaczenia prawnego (art. 118 § 2 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.przewl.) przyjął, że wniesiona skarga w rzeczywistości dotyczy postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...).

Jak wskazano powyżej, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie (art. 5 ust. 1 u.s.przewl.). Natomiast zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, postępowanie w sprawie sądowej kończy się

z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia sądu drugiej instancji (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13). Jak wielokrotnie zauważył Sąd Najwyższy, skarga na przewlekłość postępowania ma przede wszystkim za zadanie eliminowanie i zapobieganie przewlekłości przez dyscyplinowanie sądu do podejmowania terminowych i właściwych czynności prowadzących do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, tym samym skarga na przewlekłość postępowania wniesiona już po jego prawomocnym zakończeniu nie może odnieść tego skutku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 marca 2019 r., I NSP 51/18; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r. I NSP 79/19; postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SPP 188/13).

Objęte skargą postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w (...) zakończyło się wyrokiem z dnia 27 czerwca 2019 r., a więc złożona po terminie jego uprawomocnienia skarga jest bezprzedmiotowa i bezskuteczna. Oceny tej nie zmienia także fakt złożenia przez skarżącego w dniu 23 września 2019 r. kasacji od wskazanego wyroku. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto bowiem, że postępowanie kasacyjne przed Sądem Najwyższym nie jest kontynuacją wcześniejszych postępowań i dotyczy nowej sprawy wszczętej przez wniesienie skargi kasacyjnej w sprawie cywilnej albo kasacji w sprawie karnej, które to nadzwyczajne środki zaskarżenia przysługują od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji (por. art. 398¹ § 1 k.p.c. i art. 519 k.p.k.). Oznacza to, że w pojęciu toku postępowania od czasu jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia nie mieści się postępowanie przed Sądem Najwyższym, choćby jego wynikiem było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Postępowanie w sprawie cywilnej wszczęte skargą kasacyjną albo w sprawie karnej wszczęte kasacją jest nowym postępowaniem w sprawie w rozumieniu art. 5 ust. 1 u.s.przewl., a zarzuty odnośnie do przebiegu tego postępowania wnoszone w jego toku podlegają rozpoznaniu wyłącznie przez Sąd Najwyższy stosownie do treści art. 4 ust. 2 u.s.przewl., zgodnie z którym jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed Sądem Najwyższym, właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13).

Skarżący wprowadził wniosek pisma do Sądu Najwyższego, ale w żaden sposób nie wskazał, że dotyczą one żądania stwierdzenia przewlekłości w postępowaniu kasacyjnym toczącym się przed Sądem Najwyższym. Nie można zatem w ocenie Sądu Najwyższego także uznać, że spełniają one wymogi określone w art. 6 ust. 2 u.s.przewl. W przepisie tym zostały bowiem wymienione obligatoryjne elementy skargi, a mianowicie: żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy, i przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie. Należy także podkreślić, że szczególne wymagania skargi określone we wskazanym przepisie nie są zwykłymi wymaganiami formalnymi pisma procesowego, ale jej wymaganiami konstrukcyjnymi (nieusuwalnymi). Przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie w rozumieniu art. 6 ust. 2 u.s.przewl. oznacza wskazanie czasu trwania postępowania świadczącego o wystąpieniu przewlekłości, jak również konkretnych czynności procesowych, których sąd nie podjął lub dokonał wadliwie, powodując w ten sposób nieuzasadnioną zwłokę w postępowaniu (zob. M. Romańska, *Komentarz do art. 6, w: Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki – komentarz tezowy*, red. M. Romańska, C.H. Beck, Warszawa 2013).

Trzeba także wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że sąd rozpoznający skargę nie ma obowiązku z urzędu badania sprawności postępowania w sprawie od jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia tylko dlatego, że strona krytycznie ocenia jego przebieg. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy, skarga powinna, poza spełnieniem wymagań przewidzianych dla pisma procesowego i żądania stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy, zawierać przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 lutego 2017 r., KSP 1/17, także: uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13). Przedmiotowa skarga, poza ogólnymi stwierdzeniami dotyczącymi braku przesłania akt przez Sąd Apelacyjny w (...) i niewłaściwej oceny sprawy skarżącego, nie zawiera szczegółowego wskazania okoliczności świadczących o przewlekłości prowadzonego postępowania. Obowiązkiem skarżącego jest natomiast wskazanie

konkretnych czynności procesowych, których sąd nie podjął lub których dokonał wadliwie, powodując w ten sposób nieuzasadnioną zwłokę w postępowaniu, a powinnością sądu rozpoznającego skargę na przewlekłość postępowania jest odniesienie się do okoliczności wskazywanych w skardze jako uzasadniające żądanie strony. Konieczność dokonania oceny terminowości czynności podejmowanych zarówno na obecnym, jak i poprzednich etapach postępowania, występuje zatem tylko wówczas, gdy skarżący wskaże konkretne zarzuty odnoszące się do tych faz postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2019 r., I NSP 109/19, także: uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13).

Należy bowiem zauważyć, że z art. 2 ust. 2 u.s.przewl. wynika, że dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Analiza powołanych przepisów prowadzi do wniosku, że „przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie”, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 u.s.przewl., oznacza wskazanie czasu trwania postępowania świadczącego o wystąpieniu przewlekłości, jak również konkretnych czynności procesowych, których sąd nie podjął lub dokonał wadliwie, powodując w ten sposób nieuzasadnioną zwłokę w postępowaniu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SPP 174/13; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2005 r., III SPP 95/05; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2008 r., III SPP 46/07). Zgodnie zaś z art. 9 ust. 1 u.s.przewl. skargę niespełniającą wymagań przewidzianych w art. 6 ust. 2 u.s.przewl. sąd właściwy do jej rozpoznania odrzuca bez wzywania do uzupełnienia braków.

Ze względu na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 9 ust. 1 u.s.przewl., uwzględniając także treść art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.przewl. orzekł jak w sentencji.